

Kansalaisen tärkeät vesiluvat

Monet koti- tai mökkirannan pieniltäkin vaikuttavat hankkeet voivat vaatia vesilain mukaisen luvan tai niistä tulee tehdä ilmoitus. Myös 1.1.2012 voimaan tullut uusi vesilaki kasvatti luvanvaraisten ja ilmoitusta edellyttävien hankkeiden määrää.

Yleensä hankkeen ympäristövaikutukset ratkaisevat, tarvitaanko hankkeelle vesilain mukainen lupa (kts. 2. sivulla oleva juttu Ympäristöhaitat vaikuttavat luvan tarpeeseen). Luvan tarve ei siis riipu suoraan hankkeen koosta. Jotkin hankkeet saattavat taas kokonsa puolesta edellyttää vesilupaa. Näistä hankkeista (mm. ruoppaus ja vedenotto) on säädetty vesilaisa erikseen.

Ruoppaukselle tulee aina hakea vesilupa aluehallintovirastosta, kun ruoppausmassan määrä ylittää 500 m³. Lisäksi kaikista, myös alle 500 m³:n ruoppauksista, on ilmoitettava kirjallisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) vähintään 30 vuorokautta ennen työhön ryhtymistä. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä ns. vähäisistä toimista, kuten esimerkiksi kivien tai muiden esteiden raivaamisesta lihasvoimin. Lisäksi ruoppaamisesta on ilmoitettava vesialueen omistajalle.

Ojittaminen vaatii luvan aluehallintovirastolta, jos ojitus voi aiheuttaa vesialueen pilaantumista, esimerkiksi lisätä ravinnekuormitusta kuivatusvesiä vastaanottavassa vesistössä. Muussa tapauksessa riittää kirjallinen ilmoitus ELY-keskukselle

vähintään 60 vuorokautta ennen ojituksen ryhtymistä. Vähäisestä ojituksesta ei tarvitse ilmoittaa. Vähäisyyttä arvioidaan kuivatettavan pinta-alan perusteella. Ojituksesta hyötyä saavien maanomistajien välisten kustannus- ja muiden vastuiden määrittämiseksi voi olla tarpeen pitää ojitusoimitus, jota haetaan ELY-keskukselta.

Laituri. Rannan omistajalla ja haltijalla on omaa käyttöönsä varten oikeus sijoittaa rannan edustalle vesistöön veneen kiinnityspaalu tai -poiju tai rakentaa rantaansa toisen vesialueelle ulottuva laituri, venevaja tms. rakennelma. Suuret laiturit ja maapenkereet edellyttävät yleensä aluehallintoviraston lupaa. Maankäyttö- ja rakennuslain nojalla laiturin rakentaminen vaatii osin kunnasta riippuen kunnan toimenpideluvan.

Lämpökaivojen sijoittaminen maa-alueelle ei edellytä vesilupaa, ellei hanke aiheuta pohjaveden pilaantumisen riskiä tai vaikuta pohjaveden määrään – esimerkiksi vähennä veden määrää naapurin kaivossa. Lämpökaivon poraaminen tai lämmönkeruuputkiston asentaminen tarvitsee kuitenkin maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen toimenpideluvan kunnalta.

Maalämpölaitteiston putkiston sijoittaminen vesialueelle ei edellytä vesilupaa, jos hanke ei aiheuta haitallisia muutoksia vesistössä. Vesistöön putkistoa sijoittavalla rannanomistajalla tulee kuitenkin olla vesialueen omistajan suostumus. Jos omistajan suostumusta ei saada, voidaan oikeus sijoittamiseen myöntää maankäyttö- ja rakennuslain nojalla kunnan toimenpideluvan yhteydessä tai aluehallintoviraston myöntämän vesiluvan yhteydessä.

Vettä saa ottaa vesistöstä tilapäiseen henkilökohtaiseen tarpeeseen. Maanomistajalla on myös ilman lupaa oikeus ottaa alueeltaan pohjavettä ja tehdä sitä varten kaivo, jos se ei vaikuta pohjaveden määrään. Vedenottoa tulee ilmoittaa ELY-keskukselle, jos otettava määrä on yli 100 m³/vrk. Vedenotto tai ottoa varten tarpeellisten rakenteiden sijoittaminen voi myös ympäristövaikutusten vuoksi

edellyttää aluehallintoviraston myöntämää lupaa.

Sillan tai kuljetuslaitteen tekemiseen yleisen kulku- tai valtaväylän yli taikka johdon tai kaapelin tekemiseen väylän ali tarvitaan aina aluehallintoviraston lupa. Myös muu väylän käyttämisestä vaikeuttavan laitteen tai esteen asettaminen edellyttää vesilain mukaista lupaa.

Jos hankkeeseen on ryhdytty ilman lupaa tai jos on toimittu vesilain vastaisesti, voi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai ELY-keskus kehottaa toimimaan oikein. Lisäksi aluehallintovirasto voi valvontaviranomaisen tai muun haittaa kärsineen hakemuksesta antaa tarpeellisia määräyksiä toimenpiteen toteuttajalle asian korjaamiseksi. Ojitusta koskevissa erimielisyyksissä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee asian.

JOUKO LEHMUSKALLIO / YHA KUVAPANKKI

Ympäristöhaitat vaikuttavat luvan tarpeeseen

Hankkeelle tarvitaan aina lupa, jos hankkeella on tiettyjä ympäristövaikutuksia: se muuttaa vesistön asemaa; syvyyttä; vedenkorkeutta tai virtaamaa; rantaa tai vesiympäristöä tai pohjaveden määrää tai laatua, ja tämä muutos

1. aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä veden vähyyttä,
2. vahingoittaa luontoa tai huonontaa vesistön tai pohjaveden tilaa,
3. vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä tai kulttuuriarvoja tai vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön,
4. vaarantaa terveyttä,
5. vähentää tärkeän pohjaviesiintymän antoisuutta tai haittaa vedenottoa tai veden käyttöä talousvetenä,
6. vahingoittaa kalastusta tai kalakantoja,
7. haittaa vesiliikennettä tai puutavaran uittoa,
8. vaarantaa puron luonnontilan säilymistä tai
9. muulla tavoin loukkaa yleistä etua.

Sovi maanomistajan kanssa

Vaikka hanke ei vaatisikaan ympäristövaikutusten perusteella viranomaisen lupaa, se voi vaikuttaa toisen kiinteistönomistajan tai vesialueen käyttäjän oikeuksiin. Tästä syystä hankkeeseen on syytä kysyä maanomistajan tai vesialueen omistajan suostumus. Jos omistaja ei anna suostumusta hankkeelle, voi aluehallintovirasto myöntää oikeuden toimiin toisen alueella. Ojitusta koskevat erimielisyydet ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Kaikkiin toimiin ei tarvita välttämättä maa- tai vesialueen omistajan suostumusta, mutta silloinkin asiasta on hyvä ilmoittaa omistajalle. Tarvittaessa esimerkiksi vesialueen omistavan osakaskunnan yhteystiedot saa maanmittaustoimistosta.

Kysy kunnasta, ELY-keskuksesta tai aluehallintovirastosta

Oma kunta on lähin valvontaviranomainen, joten luvan tai ilmoituksen tarve kannattaa aina tarkistaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta tai rakennusvalvonnalta. Myös ELY-keskus neuvoo lupa-asioissa, ja aluehallintovirasto kertoo, mitä tietoja hakemuksessa tarvitaan. Vesilain mukaisten lupien lisäksi hankkeet saattavat edellyttää myös muita lupia.

TARJO HEIKILÄ / YHA KUVAPANKKI

Luonnontilaisten purojen suojelu tehostuu, koska puron uoman luonnontilaa vaarantaviin hankkeisiin tarvitaan vesilupa.

Lisätietoja:

Uusi vesilaki voimaan 1.1.2012
www.ymparisto.fi/vesilainuudistus

Vesilupa
www.ymparisto.fi/luvut > Vesilain mukainen lupa

Aluehallintovirasto
www.avi.fi/fi/ymparistoluvat/Vesilainmukaisetasiat

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
www.ely-keskus.fi